

Problém není kulturní odlišnost, ale neexistující jazyková příprava

Praha 4. listopadu 2021 – Devátý díl seriálu **Ochránce** poukázal na téma kulturní a náboženské odlišnosti na střední škole v Teplicích. Skutečným problémem vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem na středních školách je ale neexistující jazyková příprava před vstupem na střední školu a nedostatečná podpora během studia. Mladí lidé bez dostatečné znalosti jazyka proto často neprojdou přes jednotnou přijímací zkoušku. A pokud ano, dlouho ve škole nezůstanou. Až polovina z nich se ocitá mimo vzdělávací systém.

Společnost META již mnoho let upozorňuje, že před vstupem na střední školu zásadně chybí jazyková příprava. V rámci unikátního projektu **Don't give up!** financovaného dánskou nadací **VELUX Foundation** již šest let nabízí roční intenzivní jazykový kurz před vstupem na SŠ mladým lidem, kteří přišli po ukončení základní školy v zemi původu a na vstup na SŠ v ČR nemají kvůli neznalosti jazyka šanci. Tuto možnost má ročně jen 24 studentů. Mladých lidí, kteří by tuto podporu v celé ČR potřebovali, je ale až 500.

„Neexistující jazyková příprava před vstupem na SŠ je zásadní problém, který vnímají i středoškolští učitelé. Pro zvládnutí jazyka na střední škole totiž nestačí jen krátký kurz, jazyk na SŠ je už hodně odborný. Zásadní bariérou jsou také přijímací zkoušky. Jednotné testy jsou totiž koncipovány pro rodilé mluvčí, a i ti jsou v nich často neúspěšní. Pro uchazeče, kteří s češtinou teprve začínají, jsou samozřejmě nezvládnutelné. Mnoho mladých tak končí na učilištích, kde se jednotné zkoušky nedělají,“ říká Kristýna Titěrová, programová ředitelka organizace META.

META o potřebě jazykové přípravy před SŠ opakovaně komunikuje s Ministerstvem školství. Letos představila i unikátní data, která ukazují alarmující čísla předčasných odchodů osob s cizí státní příslušností ze vzdělávání. Mladých sedmnáctiletých cizinců je mimo vzdělávací systém až 33 % oproti 4,3 % Čechů. MŠMT ale zatím žádnou změnu legislativy a podpory nechystá.

Jazyková příprava před vstupem do středního vzdělávání ovšem není jedinou možností podpory těchto žáků. Školy už teď mohou využívat na doporučení poraden tři hodiny češtiny týdně navíc. Tuto možnost ale využívá jen zlomek škol. Z údajů MŠMT vyplývá, že má tuto podporu pouze 40 žáků z celé ČR. Celkem je přítom na SŠ více než devět tisíc studentů z ciziny.

„Přístupem MŠMT jsme zklamaní. Dlouhodobě odmítají změnit diskriminačně nastavenou podobu přijímacích zkoušek a nechystají se ani zavádět jazykovou přípravu. Navíc ani nevedou školy k podpoře, na kterou už teď mají žáci nárok. A na konferenci letos v říjnu dokonce zástupkyně ministerstva nabádala školy, aby přijímaly pouze žáky s jazykovou úrovní vyšší než B1/B2, aby pak prý zvládli maturitu. Ale co se má dít s žáky, kteří tuto úroveň nemají, ministerstvo neřeklo,“ dodává Titěrová.

Mladí lidé i s dobrými studijními předpoklady tedy končí často na učilištích. Ale ani tam není situace nijak snadná. „Často jsme v kontaktu s učilišti, která přijala žáky bez znalosti jazyka. Jenže si s nimi neví rady, nejsou na takovou situaci připraveni. Na učilištích většinou nemají zavedenou jazykovou podporu, samozřejmě nemají ani odborníky, kteří by češtinu jako druhý jazyk učili. Velký problém navíc nastává, když žáci nastupují hned v prvních týdnech do praxí, kde se ale vůbec nedomluví. Učiliště jim pak v dobré víře např. doporučí přerušení studia na dobu, než se naučí česky. Ale kde se to mají naučit? Je to začarovaný kruh,“ komentuje situaci Michaela Jiroutová, odborná pracovnice META pro střední školy.

Podpora rovného přístupu ke vzdělávání a dostatečná kvalifikovanost mladých lidí je jedním ze strategických cílů České republiky. V opačném případě přichází stát o významný podíl příjmů do státního rozpočtu například kvůli nezaměstnanosti. Žáků s cizí státní příslušností každý rok přibývá, momentálně jich je od MŠ po SŠ až 50 tisíc. Prognózy mluví o neustále se zvyšující migraci do Evropy, tedy i do ČR, která je jednou z cílových zemí. Vzdělávací systém se těmto trendům proto již nevyhnutelně potřebuje přizpůsobit.

Kontakt pro média

Kristýna Titěrová, programová ředitelka, META, tel: +420 777 952 109, titerova@meta-ops.cz

Michaela Jiroutová, odborná pracovnice pro SŠ, META, tel: +420 774 758 962, jiroutova@meta-ops.cz

Poznámky pro editory:

- Strategické cíle pro jazykovou přípravu a rovné příležitosti pro roky 2021–2022 [ZDE](#).
- Počet cizinců mimo vzdělávací systém [ZDE](#).
- Podnět MŠMT na zavedení přípravného kurzu před vstupem na SŠ [ZDE](#).

###